

„Analele Științifice ale Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași (serie nouă). Istorie”, tom LX (2014), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 768 p.

Urmând o tradiție științifică deja consacrată, publicația oficială a Facultății de Istorie din Iași și-a continuat activitatea și în anul 2014, oferind specialiștilor și pasionaților de istorie un volum foarte consistent, compus din studii reprezentative pentru mai multe domenii de cercetare. În principiu, formatul revistei a rămas același, doar structura de încadrare cronologică a suferit unele modificări, contribuțiile fiind împărțite în secțiuni, în conformitate cu perioada corespunzătoare.

Primul grupaj, consacrat preistoriei și antichității, debutează cu studiul realizat de Dănuț Prisecaru, *Implicații sociale ale producerii de materii textile în epoca bronzului* (p. 11–20), urmat de contribuția lui Iulian Moga, *This shall fall upon their children's children! Some considerations regarding funerary curse formulas in Roman Imperial Anatolia* (p. 21–32), o cercetare cu privire la importanța și implicațiile folosirii inscripțiilor funerare în spațiul anatolian. În continuare, analiza lui Nelu Zugravu, *Exempla regum în breviariile latine târzii. Tarquinius Priscus* (p. 33–46), este o parte componentă a unei cercetări mai ample cu privire la breviarii latini ai antichității târzii și ideile acestora despre figurile politice marcante din perioadă. Următoarea contribuție îi aparține lui Octavian Bounegru, *La mission du Marcus Valerius Maximianus pendant les guerres marcomanniques* (p. 47–51), și face referire la importanța flotei romane în asigurarea suportului logistic pentru trupele staționate pe limesul dunărean. Grupajul se încheie cu studiul realizat de Violeta-Maria Răileanu, *Considerații privind ofițerii de instrucție din garda pretoriană din perspectiva izvoarelor epigrafice* (p. 53–60).

Secțiunea dedicată istoriei medievale cuprinde o serie de studii realizate de cercetători experimentați sau în curs de formare, prima contribuție fiind cea a lui Andrei Sălăvăstru, *Theology, disease and body politic during the Middle Ages and Early Modern period* (p. 61–77). În continuare se află studiul lui Alexandru Pînzar, *„Formațiuni prestatale” în nordul Moldovei. O nouă analiză* (p. 79–89), urmat de cel al lui Iulian Marcel Ciubotaru, *Eremiti și schimonahi în Moldova medievală. Observații cu privire la receptarea canoanelor* (p. 91–117). Cercetarea lui Ovidiu Cristea, *Zvonuri, știri și istorie: câteva exemple* (p. 119–135), reprezintă o analiză cu privire la „informațiile medievale”, veridice sau false, și implicațiile utilizării acestora într-un anumit context. Studiul lui Bogdan-Petru Maleon, *O dimensiune puțin explorată a vieții monahale moldovenești în Evul Mediu: producția și schimbul de bunuri* (p. 137–149), prezintă aspecte de viață din cadrul comunităților monahale, în conformitate cu activitățile și relațiile economice ale acestora, dar și din perspectiva raporturilor cu puterea centrală. Următorul studiu îi aparține lui Daniel Mirea, *Theodosie voievod, Dragomir Călugărul și un document îndoielnic „din vremea lui Vlad cel Tânăr”* (p. 151–179), fiind urmat de contribuția profesorului Ștefan S. Gorovei, *Genealogie dinastică: familia lui Alexandru vodă Lăpușneanu* (p. 181–204), în care se propune clarificarea situației genealogice a familiei lui Alexandru Lăpușneanu folosind noi surse și argumente, pe baza cărora se pot emite diverse ipoteze cu privire la destinul urmașilor acestuia. Cercetarea lui Gheorghe Lazăr, *Mănăstirea Strâmba și ctitorii ei. Noi contribuții documentare* (p. 205–229), cuprinde o analiză a istoriei mănăstirii Strâmba, a întemeietorilor și urmașilor, precum și disputa prelungită între călugări și descendenții colaterali ai ctitorului pentru averea lăcașului. Spre finalul grupajului, semnalăm contribuția Cătălinei Chelcu, *Mărturii documentare despre robie în Moldova, 1655–1670* (p. 231–237), precum și studiul lui Mihai-Bogdan Atanasiu, *„Unul din ultimii cavaleri ai secolului al XVII-lea” – Vasile Bainschi* (p. 239–245), aceasta din urmă fiind o cercetare prosopografică cu privire la personajul menționat, activitatea militară a acestuia, rolul său politic și aspecte de viață civilă.

Un grupaj de studii este consacrat premodernității, perioadă tratată separat în formatul revistei. Prima contribuție aparține lui Ioan-Augustin Guriță, *Completări, adăugiri și îndreptări la biografiile unor membri ai familiei Callimachi* (p. 247–274), studiul fiind o încercare de întregire a cunoștințelor despre familia Callimachi, mai ales pentru descendenții din a doua jumătate a secolului XVIII. În continuare, este publicat studiul lui Mihai Mîrza, *Din corespondența episcopului Ioanichie al Romanului, 1747–1769* (p. 275–305), precum și analiza realizată de Iulia Stavarachi, *Considerații cu privire la cercetarea structurilor socio-spațiale din orașul Iași: Mahalaua Muntenimii până la 1800. Timp și spațiu* (p. 307–319). Subiectul abordat de Laurențiu Rădvan și Mihaela Rădvan, *Locuri și oameni din Iași. Considerații cu privire la începuturile Podului Roș* (p. 321–349), propune o analiză a Podului Roș din Iași, împreună cu mahalalele adiacente. Cercetarea este realizată în profunzime, tratând și probleme de natură socială, fiind prezentat mediul de viață al localnicilor, precum și raporturile acestora cu instituțiile laice și ecleziastice. Următorul studiu îi aparține lui Sorin Grigoruță, *Din viața și activitatea unui „spîter” botoșănean: Johann Gorgias, 1768–1841* (p. 351–367), urmat de contribuția adusă de Maria Magdalena Székely, *Portrete târzii de cititori în biserici din județul Suceava* (p. 369–382), autoarea realizând mai multe portrete și prosopografii de cititori și binefăcători ai unor biserici din județul Suceava. Seria se încheie cu studiul lui Petronel Zahariuc, *Orașe vechi, orașe noi, în ținutul Dorohoi. Catagrafia locuitorilor din târgurile Dorohoi, Târgul Nou (Mihăileni) și Săveni din 1831* (p. 383–412); este o cercetare realizată pe baza catagrafurilor de la începutul secolului XIX, analiza fiind completată cu informații referitoare la istoria așezărilor menționate.

Seria contribuțiilor dedicate perioadei moderne debutează cu studiul lui Gabriel Leanca, *Velléités impériales, occupations militaires et modernité: les principautés de Moldavie et de Valachie à la veille de la construction nationale* (p. 413–432), obiectivul cercetării constând în determinarea rolului și importanței ocupației străine din principate în procesul de realizare a construcției naționale. În continuare, Simion-Alexandru Gavriș ne propune un studiu intitulat *Grigore Mihail Sturdza: „elefantul tuturor posesorilor din toată lumea”* (p. 433–453), urmat de cercetarea lui Mircea-Cristian Ghenghea, *„A fost sau n-a fost?” Evenimentele din martie 1848 de la Iași: acțiune boierească sau mișcare revoluționară?* (p. 455–474), prin care autorul încearcă să clarifice unele aspecte cu privire la o problemă intens dezbătută de istorici, anume evenimentele de la Iași din 1848 și caracterul acestora. Următoarele contribuții au fost realizate de Andrada Ligia Manole, *Preocupările și intervențiile ambasadorului Stratford Canning în raport cu Principatele Române, 1848–1858* (p. 475–491), și de Irina Gafița, *Nicolae Ionescu. Profesor al Universității din Iași* (p. 493–508). Grupajul de studii de istorie modernă cuprinde și un studiu redactat de Adrian-Bogdan Ceobanu, *Din scrisorile personale ale diplomatului Dumitru Perticari* (p. 509–519), care este urmat de contribuția lui Liviu Brătescu, *Politică și simboluri în societate românească (sfârșitul secolului XIX – începutul secolului XX). Statuia lui Alexandru N. Lahovary* (p. 521–550). Seria se încheie cu cercetarea lui Claudiu-Lucian Topor, *Sensibilități religioase în vremea Marelui Război. Români, bulgari și moaștele Sfântului Dimitrie* (p. 551–555), ce cuprinde o analiză din mai multe perspective a unui eveniment mai puțin cunoscut petrecut în 1918, când moaștele Sf. Dumitru au fost furate de trupele bulgare.

Grupajul ce cuprinde studiile consacrate istoriei contemporane se împarte în două categorii: perioada interbelică și cea postbelică. Primul studiu al secțiunii îi aparține lui Cătălin Botoșineanu, *Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din Iași. Recrutarea corpului profesoral în primul deceniu interbelic* (p. 557–591), iar în continuare semnalăm contribuția lui Dorin-Demostene Iancu, *Relațiile muzicale româno-germane în perioada interbelică: cazul muzicienilor George Georgescu și Richard Strauss* (p. 593–615). Ion I. Solcanu prezintă, în studiul său, intitulat *Mărturia colonelului Dimitrie D. Chirescu privind asasinarea și înmormântarea Profesorului N. Iorga, socrul său* (p. 617–630), felul în care s-a petrecut moartea renumitului istoric, pe baza unei surse obiective mai puțin cunoscută. Contribuția lui Adrian Vițalaru, *Anuar diplomatic și consular 1942 – concretizarea unui proiect editorial uitat* (p. 631–639), este o analiză a parcursului sinuos al anuarului diplomatic, proces finalizat prin apariția acestuia.

Ultima serie a volumului grupează mai multe contribuții consacrate perioadei postbelice, primul studiu aparținându-i lui Paul Nistor, *Ridicarea drapelului României la ONU. Activități de*

acomodare ale diplomației cu instituția mondială, 1965 (p. 641–652), care face referire la activitatea României în cadrul ONU, influențată de diplomația sovietică. În continuare, este publicată lucrarea Alexandrei Toader, *Contribuția agitației vizuale la amplificarea cultului personalității lui Gheorghe Gheorghiu-Dej* (p. 653–667), și cea a lui Marian Hariuc, *Istoricul Andrei Oțetea și noile proiecte istoriografice ale regimului comunist în anii destinderii ideologice, 1956–1960* (p. 669–695). Studiul realizat de Cristina Preutu, *Premise și direcții ale dezvoltării Televiziunii Române în anii '70* (p. 697–708), analizează importanța televiziunii ca instituție și instrument de propagandă politică în regimul comunist. Ultima contribuție este semnată de Ruxandra Alexianu, *România postdecembristă, „problema Basarabiei” și evoluțiile din stânga Nistrului, 1990 – martie 1992* (p. 709–718). „Analele” acordă un spațiu larg prezentărilor și recenziilor, acestea fiind încadrate la secțiunea *Recenzii și note bibliografice* (p. 719–763).

Revista Facultății de Istorie din Iași, a cărei activitate a fost reluată cu succes în urmă cu câțiva ani, reprezintă un reper important în cadrul istoriografiei românești, datorită rigorii științifice dovedită atât de autori, cât și de membrii comitetului de redacție. Studiile publicate sunt de un excelent nivel academic, revista consolidându-și astfel locul important în peisajul publicațiilor de specialitate din domeniu.

Marian Juncanariu